

Kitlesele ve ayrımcı gözetimi mümkün kılan yüz tanıma ve uzaktan biyometrik tanıma kullanımlarının küresel olarak yasaklanmalıdır!

Biz, aşağıda imzası bulunanlar, kitlesele ve ayrımcı gözetimi mümkün kılan yüz tanıma ve uzaktan biyometrik tanıma teknolojilerinin kullanımına kesin bir yasak çağrısında bulunuyoruz. Bu araçlar, insanları gittikleri her yerde tanıma, takip etme, seçme ve izleme kapasitesine sahiptir. Ayrıca mahremiyet, veri koruma hakları, serbest toplanma ve iş birliği hakları (protestoların suç sayılmasına yol açan yönüyle geniş çaplı zarara neden olmaktadır), eşitlik ve ayrımcılığa uğramama hakları da dahil olmak üzere insan haklarımız ve sivil özgürlüklerimize zarar vermektedir.

Yüz tanıma ve uzaktan biyometrik tanıma teknolojilerinin tekrar tekrar insan hakları ihlallerini mümkün kılacak şekilde kullanıldığını gördük. Çin’de, Birleşik Devletler’de, Rusya’da, İngiltere’de, Uganda’da, Kenya’da, Slovenya’da, Myanmar’da, Birleşik Arap Emirlikleri’nde, İsrail’de ve Hindistan’da protestocuların ve vatandaşların gözetimi, insanların mahremiyet haklarına, serbest toplanma ve iş birliği haklarına zarar verdi. Birleşik Devletler’de, Arjantin’de ve Brezilya’da masum bireylerin haksız yere tutuklanmaları, insanların mahremiyet, yasal işlem ve serbest dolaşım haklarını zedeledi. Çin’de, Tayland’da ve İtalya’da etnik ve dini azınlıkların, diğer ötekileştirilen ve ezilen toplulukların gözetimi, mahremiyet hakları ile eşitlik ve ayrımcılığa uğramama haklarını ihlal etti.

Bu teknolojiler tasarımları gereği insan haklarını tehdit etmektedir ve halihazırda ciddi zararlara neden olmuştur. Yasal koruma oluşturdukları bahanesiö tehdidi tamamen ortadan kaldıramaz. Bu yüzden bu teknolojilerin kamusal alanlarda ne devletler ne de özel sektör tarafından asla kullanılmamaları gerektiğine inanıyoruz. Suistimal potansiyelleri çok büyük ve sonuçları çok ağır.

Bir yasak çağrısında bulunuyoruz çünkü bir moratoryum bu teknolojilerin geliştirilmesini ve kullanımını geçici olarak durdurarak kanıt toplanması ve demokratik münazaraların organize edilmesi için ancak zaman kazandırabilir. Oysa bu soruşturmaların ve tartışmaların **bu teknolojilerin kamusal olarak ulaşılabilir alanlarda kullanımlarının bizim insan haklarımız ve sivil özgürlüklerimiz ile uyuşmadığını daha fazla kanıtlayacağı açıktır ve bu teknolojiler kesin ve kalıcı olarak yasaklanmak zorundadır.**

Çağrımızın kapsamı

“Yüz tanıma” ve “uzaktan biyometrik tanıma” terimleri bir insanın telefon kilidini açan yüz doğrulama sisteminden, bir kişinin belirli yerlere girmesini onaylayan, birinin yürüyüşünü tanıyan, kişinin cinsel kimliğini ya da duygu durumunu tespit ettiği iddia edilen sistemlere kadar geniş bir teknoloji yelpazesini kapsar.

Yasak çağrımız, özellikle, yüz ya da biyometrik “tanımlama” (örneğin, birden çoklu eşleme) olarak da bilinen **bu teknolojilerin bir insanın geniş bir insan grubu içerisinde tanınması ve ayırt edilmesine eğilmektedir, fakat bununla sınırlı değildir.** Bu teknolojilerin bireylerin yüzleri, yürüyüşleri, sesleri, kişisel görünüşleri veya herhangi bir başka biyometrik tanımlayıcının, örneğin, dini, etnik ve ırksal azınlıkların, siyasi muhaliflerin ve diğer dışlanmış grupların insan haklarını ve sivil özgürlükleri

orantısız olarak etkileyen gözetim gibi kitlesel gözetimi ya da ayrımcı gözetimi mümkün kılacak şekilde kullanılarak tanımlanmaları, ayrıştırılmaları ya da izlenmeleri konusunda endişeliyiz. Ayrıca, bazı vakalarda, yüz ve diğer biyometrik “doğrulama” sistemlerinin (örneğin, bire bir eşleştirme), farklı amaçlarla kullanılacak geniş, merkezileştirilmiş biyometrik veritabanlarının yaratılması gibi eşit derecede problemlili gözetim şekillerini mümkün kılacak şekilde inşa edildiklerini ve kullanıldıklarını kabul ediyoruz.

Bazı yüz tanıma ve uzaktan biyometrik tanıma uygulamaları, insanları yasal kimlikleri ile ilişkilendirmedikleri için insanların mahremiyetlerini koruduklarını iddia etseler de yine de kamusal alanlarda insanları ayrıştırmak için ya da özellikleri ve davranışları hakkında çıkarımlarda bulunmak için kullanılabilir. Bu tür durumların tamamında, verinin kişisel olarak tanımlanabilir bilgiyi korumak için anonimleştirilmesinin ya da sadece yerel olarak işlenmesinin (örneğin, “sınırdaki”) önemi yoktur; ne olursa olsun haklarımız zarar görür, çünkü bu araçlar, temelde insan haklarımız ile uyumsuz bir şekilde insanların gözetimi için tasarlanmıştır.

Dahası, insanların cinsiyetleri, duyguları veya diğer kişilik özellikleri hakkında çıkarımlarda ve tahminlerde bulunan pek çok yüz ve biyometrik sınıflandırma uygulaması, bilimsel tabanlarında ciddi temel kusurlardan muzdariptir. Bu, bizler hakkında yaptıkları çıkarımların sıklıkla geçersiz olduğu, hatta bazı vakalarda insan ırkını iyileştiren teorileri işlevsel hale getirerek ayrımcılığı idame ettirdikleri ve biz hem gözetilip hem de yanlış karakterize edildikçe yeni bir zarar katmanı daha ekledikleri anlamına gelmektedir.

Yasak çağrımız bu teknolojilerin kamusal olarak ulaşılabilir alanlarda ve insanların kullanımından imtina edemedikleri alanlarda kullanımlarını kapsamaktadır. Bu teknolojilerin kanuni yaptırım için kullanımı dikkat ve eleştiri toplayabilir. Ancak özel aktörler tarafından kullanımları, özellikle de özel aktörlerin devletler ve kamu-özel iş birliklerinde kamu kurumları adına gözetime girişmesi ya da bu tür gözetimden elde edilen verileri yetkililere sağlamaları da haklarımıza karşı aynı tehditleri oluşturabilir.

Ayrıca, özel yüz tanıma sağlayıcıların, “şüpheli” kişilerin veritabanlarını derledikleri, birleştirdikleri ve birçok müşteri ile paylaştıklarına dair endişelendirici gelişmeler de gördük. Bu, gerçekte, özel şirketler arasında paylaşılan, eğitimsiz çalışanların takdir yetkisiyle herhangi bir denetlemeye tabi olmadan hazırlanmış, bu tür veritabanlarını kullanan tüm tesislerdeki izleme listelerinde görülen kişilere karşı ayrımcılığa yol açabilecek ve özel şirketler arasında paylaşılan “yurt çapında veritabanlarını” yaratıyor.

İnsanların gözetimi için bu teknolojilerin şehir parklarında, okullarda, kütüphanelerde, iş yerlerinde, ulaşım merkezlerinde, stadyumlarda, sitelerde ve hatta sosyal medya platformları gibi çevrimiçi ortamlarda kullanılmaları insan haklarımız ve sivil özgürlüklerimize varoluşsal bir tehdit oluşturduğundan durdurulmalıdır.

Neden bir yasak?

Yüz tanıma ve uzaktan biyometrik tanıma teknolojileri bugünkü formlarıyla, örneğin, ırksal yanlılık

gösteren ve daha koyu ten rengine sahip insanlar için daha az doğruluk gösteren yüz tanıma sistemleri de dahil olmak üzere ciddi teknik kusurlara sahiptir. Fakat, bu sistemlere yapılacak teknik güncellemeler insan haklarımıza ve sivil özgürlüklerimize oluşturdukları tehdidi ortadan kaldırmayacak.

Daha çeşitli eğitim verisi eklemek ya da doğruluğu artırmak için alınacak diğer önlemler bu sistemlerin güncel sorunlarına işaret ederken; bu, onları gözetim enstrümanları olarak mükemmelleştirecek ve haklarımızı baltalamada daha etkili hale getirecektir.

Bu teknolojiler, haklarımız için başlıca iki şekilde tehdit oluşturmaktadır:

Birincisi, eğitim verisi – girilen verilerin karşılaştırıldığı yüz veritabanları ve bu sistemler tarafından işlenen biyometrik veriler – genellikle bireylerin bilgisi, rızası ya da özgün serbest seçimleri olmadan elde edilmektedir ki bu da bu teknolojilerin hem kitlesel hem de ayrımcı hedeflemeli gözetimi tasarımsal olarak teşvik ettikleri anlamına gelmektedir.

İkincisi, kamusal olarak ulaşılabilen alanlardaki insanlar anında tanımlanabildikleri, ayrıştırılabildikleri ya da izlenebildikleri sürece, insan hakları ve sivil özgürlükleri baltalanacaktır. Bu tür teknolojilerin kamusal olarak ulaşılabilir alanlarda kullanılıyor olması fikri bile geniş çaplı etki yapmakta ve insanların haklarını kullanma becerilerini kısıtlamaktadır.

Bu teknolojilerin kamu güvenliğini artıracağına dair sorgulanabilir iddialara rağmen, haklarımızın sistematik ihlali her zaman her türlü faydadan ağır basacaktır. Bu teknolojilerin nasıl suistimal edildiklerine ve az ya da hiç denebilecek kadar şeffaflıkla uygulandıklarına dair artan kanıtlar görmekteyiz.

Polisliğin nasıl yapıldığını tarihsel olarak inceleyen herhangi bir araştırma ve analiz, gözetim teknolojilerinin deneysel kullanımlarının düşük geliri ve dışlanmış toplulukların sıklıkla suçlu gibi nitelendirdiğini göstermektedir. Yüz tanıma ve uzaktan biyometrik tanıma teknolojilerinin kullanımları bunun bir istisnası değildir ve bu sebeple daha tehlikeli bir gözetim altyapısı oluşturulmadan ya da kalıcı hale getirilmeden durdurulmak zorundadır.

Bu araçların sadece varlıkları bile, kolluk kuvvetlerinin ya da özel şirketlerin (ya da kamu-özel iş birliklerinin) ellerinde olmaları fark etmeksizin, her zaman kapsamın kontrol edilemeyecek şekilde büyümesi ve kamusal alanlarda gözetimin artması için teşvik yaratacak, serbest ifade üzerinde geniş çaplı etki yaratacaktır. Çünkü bu araçların sadece varlıkları bile haklarımızı bastırmaktadır ve bu teknolojilerin istismarı ortadan kaldıracak şekilde etkili gözetimi mümkün değildir. Kamusal olarak ulaşılan alanlarda kullanımlarının tamamen yasaklanmasından başka bir seçenek yoktur.

Bu yasak neye benzeyecek?

Var olan bazı gözetim teknolojileri o kadar tehlikeli ki çözdüklerinden çok problem yaratmaktadır. Kitlesel gözetimi ve ayrımcı hedeflemeli gözetimi mümkün kılan yüz tanıma ve uzaktan biyometrik tanıma teknolojilerinin ise suistimal potansiyelleri çok büyük ve sonuçları çok ağırdır.

Şüpheye yer yok: insan haklarının ve sivil özgürlüklerin korunması bu teknolojilerin, tüm alt kademeleri ve yetkilileri de dahil olmak üzere ulusal, eyalet, il, belediye, yerel ve diğer hükümetler ve özellikle de halihazırda bu teknolojileri kullanmadan güvenliği sürdürebilecek yeterli insani ve teknolojik kaynağa sahip olan kolluk kuvvetleri ve sınır kontrol kurumları tarafından kamusal olarak ulaşılabilen alanlarda kullanımlarının yasaklanmasını gerektirmektedir.

Küresel bir sivil toplum kuruluşları ağı olarak, bütün ülkelerin kendi eşsiz anayasal, konvansiyonel ya da yasal sistemleri altında insan haklarını önceleyen çözümler geliştirmek için farklı yöntemlere sahip olduğunu kabul ediyoruz.

Fakat, hangi şekilde olursa olsun, sonuç bu teknolojilerin gözetme, tanıma, izleme, sınıflandırma ve takip amaçlı kullanımlarının yasaklanması şeklinde olmak zorundadır.

Bu sebeple, biz:

1.) Dünyanın dört bir yanındaki **hükümet derecesindeki politika yapıcıları ve kanun koyucuları:**

- a. Kitlesele gözetimi ve hedeflemeli ayrımcı gözetimi mümkün kılan yüz tanıma ve uzaktan biyometrik teknolojilere yaptıkları tüm yatırımlarını durdurmaya;
- b. Kapsamlı yasaları, tüzükleri ve/ya da düzenlemeleri kabul etmeye:
 - i. bu teknolojilerin toplu taşıma da dahil olmak üzere kamusal ve kamusal olarak ulaşılabılır alanlarda ulusal, federal, eyalet, bölgesel, belediye, yerel ve/veya diğer siyasi hükümet alt kademeleri tarafından ya da onların adına, ajansları, departmanları, sekreterlikleri, bakanlıkları, icra daireleri, kurulları, komisyonları, büroları veya yüklenicileri ve/veya diğer alt bölümleri ve yetkilileri de dahil olmak üzere, her türlü kanun yaptırımı, ceza soruşturması, sınır kontrolü ve istihbarat teşkilatlarına özellikle vurgu yapılarak, gözetim için kullanımını yasaklamaya;
 - ii. bu teknolojilerin özel kuruluşlar tarafından kullanımlarını, kitlesele gözetimi ya da ayrımcı gözetimi mümkün kılabilereği parklar, okullar, kütüphaneler, iş yerleri, ulaşım merkezleri, stadyumlar ve siteler de dahil fakat bunlarla sınırlı olmamakla birlikte kamusal alanlar, kamusal olarak ulaşılabılır alanlar ve kamusal konaklama alanlarında yasaklamaya;
 - iii. devlet kurumlarının, özellikle de kolluk kuvvetlerinin, denetim ve uygunluk kontrolleri dışında özel şirketler ve diğer özel aktörlerin bu teknolojilerin kullanımlarından türetilen veri ve bilgilere ulaşmaları ve kullanmalarını yasaklamaya;
 - iv. insanları, bu teknolojilerin barındırma, istihdam, sosyal fayda ve sağlık hizmetleri de dahil olmak üzere ekonomik, sosyal ve kültürel haklar ile ilgili karar alma aşamalarında kullanımına karşı korumaya;
 - v. bu teknolojilerin kullanımının ve onlardan türetilen verilerin kriminal kovuşturmalarda kanıt olarak kullanılmak ya da insanların hapsedilmesi veya

- başka şekillerde alıkonulmaları için suçlanmalarında hariç tutmaya; ve
- vi. özel şirketler tarafından tutulan biyometrik bilgilere hükümet erişimini kısıtlamaya çağırıyoruz.
 - c. Bu teknolojilerin hükümetler ve devlet kurumları tarafından tedariğini yasaklayan kurallar ve düzenlemelerin yapılması;
 - d. Yüz tanıma ve uzaktan biyometrik teknolojilerin dini, etnik, ırksal azınlıkların, siyasi muhaliflerin ve diğer dışlanmış grupların kitlesel gözetim ya da ayrımcı hedeflemeli gözetiminde kullanımının durdurulmasını;
 - e. Bu teknolojilerin kullanımlarının, onlara maruz kaldığından haberi olmayan ve bu teknolojilerin kullanımına karşı çıkma konusunda yasal haklarını kullanma şansı tanınmamış olan bireylere bu durumun açıklanmasının dayatılmasını;
 - f. Özellikle bu teknolojilerin kullanımından zarar görmüş bireylerin uygun telafilerinin yapılması;

2.) **Mahkemeler ve yargı görevlilerini** bu teknolojilerin kullanımlarından doğan insan haklarına karşı varoluşsal tehditleri kabul etmeye, önlemek için hareket etmeye ve gerekirse, kullanımlarından kaynaklanan zararları gidermeye;

3.) Veri koruma ve tüketici koruma kuruluşları da dahil olmak üzere **idari kuruluşları**, mahremiyeti ve tüketici haklarını korumak için tüm yetkilerini kullanmaya, şirketlere bu teknolojileri kullanmayı durdurma çağrısında bulunmaya çağırıyoruz.

Son olarak, yüz tanıma teknolojilerinin yarattığı varoluşsal tehdidin sadece ülkeler ve her türden hükümetler tarafından değil, ulusal ve uluslararası seviyede önemli diğer aktörler tarafından da ele alınması gerektiğini kabul ediyoruz.

Bu sebeple, biz:

1.) **Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği (OHCHR) gibi uluslararası organizasyonları** adım atmaya ve yüz tanıma ve uzaktan biyometrik tanıma teknolojilerinin toplulukların dünya çapında gözetimi için geliştirilmesini ve kullanımını lanetlemeye;

2.) Yüz tanıma teknolojisi geliştiren ya da kullanan **özel kuruluşları**:

- a. Kitlesele gözetimi ve ayrımcı hedeflemeli gözetimi mümkün kılan yüz tanıma ve uzaktan biyometrik tanıma teknolojilerinin yaratım, geliştirme, satış ve kullanımlarını durdurmada kamuya taahhüt vermeye,
- b. Gözetimi ve ayrımcı hedeflemeli gözetimi mümkün kılan yüz tanıma ve uzaktan biyometrik tanıma teknolojilerinin üretiminin derhal durdurulması ve veritabanı oluşturmada kullanılan tüm gayrimeşru şekilde elde edilen veriyi ve bu tür veri üzerine inşa edilmiş tüm model ve ürünleri silmeye;
- c. Bu teknolojilerin önlenmesi için tüm kamusal anlaşma/sözleşme/kontratlarının (askıya alınmış, devam eden ya da yapımda olanlar da dahil olmak üzere) detaylandırıldığı şeffaflık raporları yayınlamaya;
- d. Kitlesele gözetimi ve ayrımcı hedeflemeli gözetimi mümkün kılan yüz tanıma ve uzaktan biyometrik tanıma teknolojilerin geliştirilmesine itiraz ve red amacıyla iş yerlerinde organize olan işçilere anlamlı bir şekilde yaklaşmaya ve misilleme yapmaktan kaçınmaya;

3.) **Teknoloji şirketlerinin çalışanlarını**, sendikalarının da katkısıyla iş yerlerinde yüz tanıma ve uzaktan biyometrik tanıma teknolojilerinin geliştirilme ve satışına karşı mümkün olduğunca organize olmaya;

4.) **Yatırımcıları ve finans kuruluşlarını:**

- a. Yüz tanıma ve diğer biyometrik tanıma teknolojisi geliştiren ve satan şirketlerdeki devam eden ve gelecek yatırımlarında, bu teknolojilerin nerelerde insan haklarına aykırı olduğunu ve kitlesele gözetime ve ayrımcı hedeflemeli gözetime imkân sağladıklarını bulmak için insan hakları konusunda durum tespiti yapmaya; ve
- b. Yatırım yaptıkları şirketlere ulaşip kitlesele gözetimi ve ayrımcı hedeflemeli gözetimi mümkün kılan bu teknolojileri yaratma, geliştirme, satış ve diğer yollarla mevcut kılmalarını durdurmaya çağırma;

5.) **Bağışçı kuruluşları**, oluşan zararın giderilmesini mahkemelere taşıyan sivil toplum kuruluşlarının dava ve savunmaları için finansman sağlamaya ve yerel, eyalet, eyalet, ulusal, federal, uluslararası, bölgesel ve uluslararası sistemlerde politika oluşturmaya aktif olarak dahil olmaya çağırıyoruz.

7 haziran 2021

Sonuç

Sivil topluma, aktivistlere, akademisyenlere ve dünyanın dört bir yanındaki diğer paydaşlara bu mektubu imzalamaları ve bu teknolojilerin kamusal olarak ulaşılabilir alanlarda kullanımlarının şimdi ve sonsuza kadar yasaklanarak insan haklarımızın ve sivil özgürlüklerimizin korunmasını sağlayacakları bu mücadeleye katılmalarını rica ediyoruz.

Nasıl imzalayabileceğiniz ve bu girişimi nasıl destekleyebileceğiniz hakkında daha fazla bilgi için banbs@accessnow.org ile iletişime geçin.

accessnow.org/ban-biometric-surveillance